

Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Yönelik Hazırlanan Kamu Spotu Reklamlarının Göstergibilimsel Analizi

The Semiotics Analysis of the Public Spot Advertisements in Concern with the Prevention of Child Labor

Mehmet Ozan GÜLADA

Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Akçadağ Meslek Yüksekokulu

Haziran 2019, Cilt 9, Sayı 1, Sayfa 215-235
June 2019, Volume 9, Issue 1, Page 215-235

P-ISSN: 2146-4839

E-ISSN: 2148-483X

2019-1

e-posta: sgd@sgk.gov.tr

Yazılar yayınlanmak üzere kabul edildiği takdirde, SGD elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere, tüm yayın haklarına sahip olacaktır. Yayınlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve tablolardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

If the manuscripts are accepted to be published, the SGD has the possession of right of publication and the copyright of the manuscripts, included publishing the whole text in the digital area. Articles published in the journal represent solely the views of the authors.

Some parts of the articles and the tables can be cited by showing the source.

SGD

Sosyal Güvenlik Dergisi
Journal of Social Security

Cilt: 9 - Sayı: 1 - Yıl: 2019
Volume: 9 - Issue: 1 - Year: 2019

P-ISSN: 2146-4839
E-ISSN: 2148-483X

Sahibi / Owner of the Journal

Sosyal Güvenlik Kurumu Adına / *On behalf of the Social Security Institution*

Dr. Mehmet Selim BAĞLI

(Kurum Başkanı / *President of the Institution*)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / *Responsible Publication Manager*

Uğur KORKMAZ

Yayın Kurulu / Editorial Board

Cevdet CEYLAN

Eyüp Sabri DEMİRCİ

Nazmi DOĞAN

Erdal YILMAZ

Okan AYAZ

Editörler / Editors

Doç. Dr. Erdem CAM

Selda DEMİR

Yayın Türü: Uluslararası Süreli Yayın / **Type of Publication:** *International Periodical*

Yayın Aralığı: 6 aylık / **Frequency of Publication:** *Twice a Year*

Dili: Türkçe ve İngilizce / **Language:** *Turkish and English*

Basım Tarihi / Press Date: 28.06.2019

Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD),

TUBİTAK ULAKBİM - TR

EBSCO HOST - US

ECONBIZ - GE

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL - PL

SCIENTIFIC INDEXING SERVICES - US

JOURNAL FACTOR

ASOS INDEX - TR

SOBIAD - TR

tarafından indekslenmektedir.

©Tüm hakları saklıdır. Sosyal Güvenlik Dergisi'nde yer alan bilimsel çalışmaların bir kısmı ya da tamamı telif hakları saklı kalmak üzere eğitim, araştırma ve bilimsel amaçlarla çoğaltılabilir.

Tasarım / Design: Medya Dinamik - 0312 287 40 46 - Ankara

Basım Yeri / Printed in: Matsa Basımevi - 0312 395 20 54 - Ankara

İletişim Bilgileri / Contact Information

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Ziyabey Caddesi No: 6 Balgat / Ankara / TÜRKİYE

Tel / Phone: +90 312 207 88 91 - 207 87 70 - Faks / Fax: +90 312 207 78 19

Erişim/Webpage: <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/sgd/tr> - e-posta / e-mail: sgd@sgk.gov.tr

ULUSLARARASI DANIŞMA KURULU / INTERNATIONAL ADVISORY BOARD

Professor Yener ALTUNBAŞ
Bangor University - UK

Professor Özay MEHMET
University of Carleton - CA

Asst. Prof. Sara HSU
State University of New York- USA

Professor Paul Leonard GALLINA
Bishop's University - CA

Professor Allan MOSCOVITCH
University of Carleton - CA

Asst. Prof. C. Rada Von ARNIM
University of Utah - USA

Professor Jacqueline S.ISMAEL
University of Calgary - CA

Professor Mark THOMPSON
University of British Columbia - CA

ULUSAL DANIŞMA KURULU / NATIONAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR
TÜBA

Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Levent AKIN
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Yusuf ALPER
Bursa Uludağ Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Faruk ANDAÇ
Çağ Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Kadir ARICI
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Onur Ender ASLAN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Zakir AVŞAR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Ufuk AYDIN
Anadolu Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Abdurrahman AYHAN
Kıbrıs İlim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Serpil AYTAÇ
Bursa Uludağ Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Mehmet BARCA
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
SBF

Prof. Dr. Süleyman BAŞTERZİ
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Nurşen CANIKLIOĞLU
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Fevzi DEMİR
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. A. Murat DEMİRCİOĞLU
Yıldız Teknik Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Ömer EMEKÇİ
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. E.Murat ENGİN
Galatasaray Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Hediye ERGİN
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Şükran ERTÜRK
Dokuz Eylül Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Afsun Ezel ESATOĞLU
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Ali GÜZEL
Kadir Has Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Alpay HEKİMLER
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ
Pamukkale Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Aşkın KESER
Bursa Uludağ Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Cem KILIÇ
TOBB ETÜ
İİBF

Prof. Dr. Ali Rıza OKUR
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Serdar SAYAN
TOBB ETÜ
İİBF

Prof. Dr. Ali Nazım SÖZER
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Sarper SÜZEK
Atılım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Müjdat ŞAKAR
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Savaş TAŞKENT
İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi

Prof. Dr. Ferda YERDELEN TATOĞLU
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Sabri TEKİR
İzmir Demokrasi Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Mehmet TOP
Hacettepe Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Türker TOPALHAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Aziz Can TUNCA
Bahçeşehir Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. M. Fatih UŞAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Gaye BAYCIK
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Doç. Dr. Saim OCAK
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr.ERCÜMENT ÖZKARACA
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Gülbiye YENİMAHALLELİ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Sinem YILDIRIMALP
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

16. SAYIDA HAKEMLİK YAPAN AKADEMİSYENLERİN LİSTESİ

REFeree LIST FOR THIS ISSUE

Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Alpaslan AKÇORAOĞLU
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Yusuf ALPER
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Murat ATAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Belgin AYDINTAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Müge ERSOY KART
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Şenay GÖKBAYRAK
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Nuray GÖKÇEK KARACA
Anadolu Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Selahattin GÜRİŞ
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. İlknur KILKIŞ
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Handan KUMAŞ
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Nermin ÖZGÜLBAŞ
Başkent Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Latif ÖZTÜRK
Kırıkkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Serap PALAZ
Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Metin PİŞKİN
Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Mehmet TOP
Hacettepe Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Şerife TÜRCAN ÖZŞUCA
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Ferda YERDELEN TATOĞLU
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Suat UĞUR
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Büyük İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Erineç YELDAN
Bilkent Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Handan YOLSAL
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Funda YURDAKUL
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Şenay AÇIKGÖZ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Ozan BAŞKOL
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Erdem CAM
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Cemal İYEM
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Söke İşletme Fakültesi

Doç. Dr. Fuat MAN
Sakarya Üniversitesi
İşletme Fakültesi

Doç. Dr. Banu METİN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Çağlar ÖZDEMİR
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Hakan SATMAN
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Doç. Dr. Özgür TOPKAYA
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Büyük İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Bora YENİHAN
Kocaeli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Sinem YILDIRIMALP
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Aygül ANAVATAN
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Osman TEZGEL
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Dr. Öğretim Üyesi Halil TUNCA
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

16. SAYI DEĞERLENDİRME İSTATİSTİKLERİ
EVALUATION STATISTICS FOR THIS ISSUE

Toplam gelen makale başvurusu	Number of received manuscript	44
Yayına kabul edilen makale sayısı	Number of accepted manuscript	11
Hakem süreci devam eden makale sayısı	Under consideration	16
Red edilen makale sayısı	Rejected after evaluation	7
Ön inceleme aşamasında red edilen makale sayısı	Rejected before evaluation	10
Makale kabul oranı	Accepted manuscript rate	%25

GENEL YAYIN İLKELERİ

- 1- Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD), yılda iki kez yayınlanan uluslararası, hakemli, bilimsel bir dergidir.
- 2- Dergiye gönderilen yazılar başka bir yerde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
- 3- Dergide yayınlanmasına karar verilen yazıların, elektronik ortamda tam metin olarak yayınlanmak da dahil olmak üzere, yayın hakları SGK'ya aittir.
- 4- Yayınlanmak üzere dergiye gönderilen yazılar önce Yayın Kurulunca dergi ilkelerine uygunluk açısından incelenir. Uygunluğu tespit edilen yazılar değerlendirmeleri için yazının ilgili olduğu alanda iki hakeme gönderilir. Hakem raporuna göre; yazarına düzeltme gönderilir, yayınlanır ya da reddedilir.
- 5- Yayınlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayınlanan makaleler atıf yapılmadan kullanılamaz.
- 6- SGD'de yargı kararı incelemelerine yer verilebilir.
- 7- Yazıları yayınlanan yazarlara “Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ödenecek Telif ve İşleme Ücretleri Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde telif ücretleri ödenecektir.
- 8- SGD Sosyal Güvenlik Dergisi'ne makale gönderenler derginin yayın ilkelerini kabul etmiş sayılırlar.

GENERAL PUBLICATION RULES

- 1- Journal of Social Security is an international, peer reviewed, scientific journal published twice a year.
- 2- The papers submitted to Journal of Social Security must be unpublished in elsewhere or not synchronically be in the review process of another publication.
- 3- Social Security Institution and Journal of Social Security own the copyright of the papers published (written and electronic versions).
- 4- All manuscripts firstly evaluated by Editorial Board and send two independent referees. According to referees' reports, article will be sent to the authors to revise, publish or reject.
- 5- All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors. The published contents in the articles cannot be used without being cited.
- 6- Case review and commentaries are accepted by SGD.
- 7- Royalty fees will be paid to the authors whose articles published in the Journal of Social Security (SGD) in accordance with the related regulation.
- 8- Those who send articles to the SGD are considered to have accepted the publication principles of the SGD.

SGD, Sosyal Güvenlik Kurumunun faaliyet alanına, sosyal güvenlik, sosyal politika ve endüstri ilişkileri disiplinine katkısı olabilecek her alanda çalışmalara yer vererek, ülkemizin düşünsel birikimine katkıda bulunmak, toplumda sosyal güvenlik ve sosyal politika bilincini geliştirmek, geleceğe dönük hedef ve beklentileri ortak bir noktada buluşturmak amacıyla yayınlanmaktadır.

SGD, is being published in all areas related social security, social policy and industrial relations to make contribution intellectual life of Turkey, develop the social security and social policy consciousness and bring together the future targets and expectations on the common point of the society.

(İnceleme Makalesi - Review Article)

Geliş Tarihi/Received: 04.04.2019
Güncelleme Tarihi/Revised: 10.06.2019
Kabul Tarihi/Accepted: 26.06.2019

Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Yönelik Hazırlanan Kamu Spotu Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi

The Semiotics Analysis of the Public Spot Advertisements in Concern with the Prevention of Child Labor

Mehmet Ozan GÜLADA*
ORCID ID: 0000-0001-8233-2321

Sosyal Güvenlik Dergisi
Journal of Social Security
Cilt: 9 Sayı: 1 Yıl: 2019
Volume: 9 Issue: Year: 2019
Sayfa Aralığı: 215-235
Pages: 215-235
DOI: 10.32331/sgd.582761

ÖZ

20. yüzyılın başlarından itibaren dünya genelinde çocuk işçiliğini önlemek amacıyla pek çok sivil toplum kuruluşu tarafından çalışmalar yürütülmektedir. Bu kampanyalarda çocuk işçiliğinin yasal bir suç olduğu, çocukların sağlığını bozduğu ve zihinsel gelişimlerini olumsuz yönde etkilediği vurgulanmaktadır. Bu mesajların kitlelere iletilmesi sürecinde pek çok farklı kitle iletişim araçları kullanılmaktadır. Özellikle son yıllarda çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik sivil toplum kuruluşları tarafından kamu spotu reklamlarının sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada çocuk işçiliğine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarında hangi konuların açıklandığı ve hangi mesajların verildiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışma kapsamında amaçlı örneklem metodu kullanılarak belirlenen dört ülkenin (Hindistan, Paraguay, Portekiz ve Romanya) çocuk işçiliğine karşı hazırlanan kamu spotu reklamları incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan göstergebilimsel analiz metodu kullanılmıştır. Çalışmada belirlenen dört kamu spotu reklamı ABD’li dilbilimci Charles Sanders Peirce’in göstergebilim kavramları özelinde analiz edilmiştir. Elde edilen bulgularda her dört kamu spotu reklamında da hüzün duygularına hitap edilerek, çocukların zor şartlar altında çalıştığına yönelik farkındalık oluşturulmaya çalışıldığı ortaya çıkarılmıştır. Diğer yandan çalışmada kamu spotu reklamlarında simgesel öğelerden sık yararlandığı ve böylece verilmek istenen mesajların insanların zihinlerinde kalıcı olmasının amaçlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Child labor, advertising, work, public spot advertising, semiotics

ABSTRACT

The campaigns to prevent child labor have been conducted by many non-governmental organizations around the world since the beginning of the 20th century. In these campaigns, that child labor is a legal crime, injures their health and negatively affects their mental development has been emphasized. Many different mass media tools have been used in the process of transmitting these messages to the masses. Especially in recent years, that public spot advertisements have been frequently used by non-governmental organizations to prevent child labor has been observed. In this study, it was tried to reveal which topics have been explained and which messages have been given in public spot advertisements prepared against child labor. For this purpose, public spot advertisements prepared against child labor in four countries (India, Paraguay, Portugal and Romania), which were determined by using purposeful sampling method, were examined. Semiotic analysis method in the qualitative research methods was used in the study. Four public spot advertisements selected in the study were analyzed in the light of the American linguist Charles Sanders Peirce’s semiotics concepts. The awareness regarding that children work under difficult conditions was revealed by addressing sadness emotion in four public spot advertisements in the findings. On the other hand, it was concluded that the symbolic elements were frequently used in public spot advertisements, so that messages would be permanent was intended.

Keywords: Child labor, advertising, work, public spot advertising, semiotics

Önerilen atf şekli: Önerilen atf şekli: Gülada, M. O. (2019). Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Yönelik Hazırlanan Kamu Spotu Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi. *Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security)*. 9(1). 215-235.

* Öğr. Gör., Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Akçadağ Meslek Yüksekokulu, mehmet.gulada@ozal.edu.tr

GİRİŞ

Çocuk işçiliği en kısa tanımıyla, çocukların çalıştırılmaları yoluyla fiziksel ve zihinsel olarak sömürülmesini ifade etmektedir. Bu süreçte çocuk işçiliğine maruz kalan çocukların çocukluk dönemlerini yaşamaları ve okula gitmeleri engellenebilmektedir. 18. yüzyılda dünyada sanayileşmenin yaygınlık kazanmasıyla birlikte, çok sayıdaki farklı iş kolunda çocuk iş gücünden yararlanılmıştır. Günümüzde de çocuk işçiliği dünya genelinde mücadele edilen önemli problemlerden biri olarak ön plana çıkmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) verilerine göre 2017 yılı tahminlerine göre dünyada yaklaşık 5 ile 17 yaş arası 218 milyon çocuk işçi olduğu tahmin edilmektedir. Bu çocuklarında 73 milyonunun tehlikeli işlerde çalıştığı düşünülmektedir (ILO, 2017: 11). Tüm bunlara karşın dünyanın pek çok ülkesindeki yasalarda çocuk işçiliği yasaklanmış ve yasağa uymayanlara yönelik de ağır yaptırımlara yönelinmiştir. Diğer yandan başta ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları (STK) tarafından hazırlanan kamu spotu reklamlarında çocuk işçiliğine yönelik dünya genelinde farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında dünya genelinde çocuk işçiliğini konu alan kamu spotu reklamlarında çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik ne gibi mesajların verilmeye çalışıldığı göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylece konuyla ilgili literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Türkiye'de çocuk işçiliğini inceleyen alanda önemli akademik çalışmalar bulunmaktadır. Bunlar içerisinde; Avşar ve Öğütoğulları (2012: 9), "Çocuk İşçiliği ve Çocuk İşçiliği Mücadele Stratejileri" adlı çalışmada ulusal ve uluslararası alanda çocuk işçiliği konusunu detaylı olarak analiz etmiş ve çalışmada çocuk işçiliğinin mücadelesine yönelik önemli stratejilere yer vermiştir. Yine Harunoğulları (2016: 29), "Suriyeli Sığınmacı Çocuk İşçiler ve Sorunları: Kilis Örneği" adlı çalışmada ise Kilis'teki Suriyeli göçmen çocuk işçilerin yaşadıkları sorunlar nitel ve nicel yöntemler yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda maddi imkânsızlıklar, ailedeki birey sayısının fazla olması, aileye maddi destek olma isteğinin ve ebeveynlerin işsizliğinin çocukları çalışmaya iten nedenler olduğu ortaya çıkarılmıştır. Benzer şekilde Tor (2010: 25), "Türkiye'de Çocuk İşçiliğinin Boyutları" adlı çalışmada Türkiye'deki çocuk işçiliğinin boyutlarını istatistiksel veriler üzerinden kapsamlı bir şekilde ele almıştır. Çalışma bulgularında geçmişten günümüze Türkiye'de çocuk işçiliği oranında önemli bir azalmanın yaşandığı saptanmıştır. Diğer yandan çalışmada Türkiye'de çocuk işçiliğinin azaltılmasına yönelik yapılan girişimlerde açıklanmıştır. Diğer yandan Ardıç Çobaner (2016: 13), "Türkiye'de Çocuk İşçiliği Sorunu ve Haberlerde Suriyeli Çocuk İşçilerin İzini Sürmek" adlı çalışmada gazetelerde çocuk işçiliğinin nasıl ve ne şekilde sunulduğunu analiz etmiştir.

Çalışmada ekonomik, politik ve toplumsal bağlamda çocuk işçiliğinin göz ardı edildiği sonuca ulaşılmıştır.

Son yıllarda Türkiye'de göstergebilimsel analiz yöntemi üzerinden kamu spotu reklamlarını inceleyen alanda önemli akademik çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bunlar içerisinde; Arpa (2018: 105), "İş Güvenliğini Konu Alan Kamu Spotu Reklamlarında Korku Çekiciliği Kavramının Kullanılması" adlı çalışmada iş güvenliğini konu alan kamu spotu reklamlarında, iş güvenliği konusunda gerekli önemlerin alınması için korku çekiciliği tekniğinden ne şekilde yararlandığını analiz etmiştir. Çalışmada iş güvenliği konusunda gerekli önlemlerin alınmadığı takdirde insanların başlarına gelebilecek iş kazaları aktararak, kitleler üzerinde korku oluşturulmasının ve bu şekilde insanların iş güvenliğine önem vermelerinin sağlanmasının amaçlandığı ortaya çıkarılmıştır. Yine Arpa ve Çakı (2018a: 153) "İş Kazalarını Konu Alan İş Güvenliği Reklamlarında Duygusal Çekiciliklerin Kullanımı: Avustralya ve Singapur İş Güvenliği Reklamları Üzerine İnceleme" adlı çalışmada iş güvenliği ile ilgili kamu spotu reklamlarını Avustralya ve Singapur kamu spotu reklamları özelinde ele almıştır. Çalışma sonucunda kamu spotu reklamlarında iş güvenliği konusunda insanların dikkatinin çekilebilmesi için korku ve mizah çekiciliklerinden yararlandığı saptanmıştır. Benzer şekilde Gazi ve Çakı (2018: 48) "Siyahi Ayrımcılığa Karşı Hazırlanan Kamu Spotu Reklamları" adlı çalışmada siyahî ayrımcılığın karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarını analiz etmiştir. Çalışmada siyahilere yapılan ayrımlığın temelinde toplum içerisinde oluşan yanlış algıların neden olduğunun vurgulandığı görülmüştür. Kamu spotu reklamlarında bu algıların herhangi bir temele dayanmadığı aktararak, siyahilere yönelik yapılan ayrımcılıkların ortadan kaldırılmasının amaçlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan Gülada (2018: 131), "Korku Çekiciliği Kavramının Trafik Kazalarını Konu Alan Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı" adlı çalışmada da doğrudan trafik kazalarını konu alan kamu spotu reklamlarında korku çekiciliği tekniğinin ne yönde kullanıldığını incelemiştir. Kamu spotu reklamlarında trafik kazalarına neden olan dört temel hatalı davranış ön plana çıkarılmıştır. Bu hatalı davranışlar nedeniyle sürücülerin başına gelebilecek kazalar yansıtılarak, korku faktörü oluşturulmaya çalışılmış, oluşan korku ile sürücülere trafik kurallarının önemini vurgulanmasının amaçlandığı saptanmıştır. Gülada ve Çakı (2018), "Trafik Güvenliğini Konu Alan Kamu Spotlarında Korku Çekiciliği Kavramının Kullanımı: Brezilya Kamu Spotları Üzerine İnceleme" adlı benzer bir çalışmada trafik kazalarını konu alan kamu spotu reklamlarını korku çekiciliği tekniği kullanarak incelemiştir. Çalışmada verilmek istenen mesajların şiddet metaforu üzerinden aktarıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tanyeri Mazıcı ve Çakı (2018: 290) "Adolf Hitler'in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı" adlı

çalışmada ise diğer çalışmalardan farklı olarak eski Alman Devlet Başkanı Adolf Hitler'in kamu spotu reklamlarında korku çekiciliği oluşturmada nasıl sunulduğunu analiz etmiştir. Çalışmada sonucunda Hitler'in genel olarak sağlık konulu kamu spotu reklamlarında, ölüm, soykırım, tehlike metaforları üzerinden sunulduğu ve bu şekilde kitlelerin istenilen yönde ikna edilmeye çalışıldığı ortaya çıkarılmıştır.

Literatüre bakıldığında ulusal alanda yapılan akademik çalışmalarda çocuk işçiliğine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarını inceleyen herhangi bir akademik çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu amaçla "Çocuk istihdamına karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarında hangi mesajlar, ne şekilde verilmektedir? problematiği çerçevesinde çalışmada çocuk istihdamına karşı hazırlanan kamu spotu reklamları göstergebilimsel açıdan analiz edilmeye çalışılmıştır.

I- ÇOCUK İŞÇİLİĞİNE GENEL BAKIŞ

Çocuk işçiliği, pek çok çevre tarafından modern yüzyılın çözülmeyi bekleyen önemli problemlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Çocuk işçiliğinin meydana gelmesinde birbirinden farklı bazı temel nedenler bulunmaktadır. Bunlar içerisinde gelir düzeyi ya da yoksulluk sınırı önemli bir etken olmaktadır. Ailelerin geçimlerini sürdürmeleri için çocukların sağlayacağı ekonomik katma değere ihtiyaç duymaları, çocukların zorunlu olarak çalışmasına yol açabilmektedir (Duryea ve Arends-Kuening, 2003: 1165; Maconachie ve Hilson, 2016: 136). Özellikle açlık sınırı altında yaşayan ailelerde çocukların çalıştırılması kimi zaman hayati derecede önem taşıyabilmektedir. Yoksulluğun dışında düşük eğitim kalitesi de çocuk işçiliğinin önemli belirleyicilerindedir (Jafarey ve Lahiri, 2002: 137). Özellikle eğitim olanaklarına ulaşmanın oldukça güç olduğu durumlarda çocuklar eğitim almaktan ziyade çalışma hayatında aktif rol oynayabilmektedir.

Çocuk işçiliğinin oluşmasındaki bir diğer önemli etmen de çocukların çalışmasına izin verilerek işgücü maliyetlerinin düşük tutma düşüncesidir (Neumayer ve De Soysa, 2005: 43). İşverenlerin gerek çocukların yetişkinlere göre düşük ücretle çalışacağını planlaması, gerekse yaş sınırlamasından dolayı çocuklar için yapılması kimi zaman mümkün olmayan sigorta giderlerinin ortadan kaldırılma düşüncesi çocuk işçi istihdamını arttırabilmektedir. Çocuk işçiler, ekonomik durumlarından ötürü, emekleriyle acil kazanımları sağlamak için sağlık durumunun ve bazı durumlarda eğitimin gelecekteki faydalarından vazgeçmek zorunda kalmaktadır.

Çocuk işçiliği kavramının geçmişi üzerinde durulduğunda sanayi öncesi dönemde çocuklar için çocukluk dönemini yaşamak şeklinde bir kavramın kullanılmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde çocukların önemli bir bölümü okula gitmemekte, hatta okuma-

yazma bilmemektedir. İnsanların çocukluk dönemleri itibarıyla iş kavraması gerektiğinin düşünülmesi, çocukların usta statüsündeki yetişkinlerin yanında çirak olarak çalışmasına yol açmıştır. Sanayi Devrimi'nden sonra çocukların çalışma saatleri daha sistemli ve düzenli hale gelmişti. Sanayi Devrimi ile birlikte çocukların yetişkinlere oranla çok düşük ücretlerde çalıştırılmaları, çocuk istihdamının dünya genelinde hızla yaygınlık kazanmasını sağlamıştı. Örneğin, 19. yüzyılda Sanayi Devrimi'nin merkezi olarak kabul edilen İngiltere'de, farklı alanlarda çalışan çok sayıda çocuk işçi bulunmaktaydı (Kirby, 2005: 229). Diğer yandan çocukların fiziksel olarak yetişkinlere göre daha küçük yapıda olmaları ve bu nedenle madenler gibi dar alanlarda etkili bir hizmet sunmaları, çocuk işçi istihdamının daha da önem kazanmasına sebep olmuştu. Nitekim Sanayi Devrimi ile birlikte çalışan çocuk sayısında ciddi bir artışın olduğu saptanmıştır. Özellikle bu artış fabrikalarda çalışan çocuk sayısında olmuştur. Diğer yandan çocukların çalışmaya başlama yaşında da ciddi bir azalmanın olduğu saptanmıştır (Horrell ve Humphries, 1995: 485). Sanayi Devrimi'nden önce çocuklar genel olarak kendisinin ve ailesinin ihtiyacı kadarı çalışmaktaydı. Buna karşın sanayi toplumunda sürekli üretim odaklı çalışılması, çocukların günün önemli bir bölümünü çalışmayla geçirmesine neden olmaktadır. Tüm bu süreçte artış gösteren çocuk istihdamı, çocukların kimi zaman uzun çalışma saatlerinde ve ağır iş koşulları altında çalışmasından dolayı çocuk emeğinin sömürülmesi olarak değerlendirilmiştir (Nardinelli, 1980: 739). Çocuk işçiliğinin çocuk emeğini sömürdüğü yönündeki düşünceler ilerleyen dönemde daha da ön plana çıkmaya başlamıştı. Özellikle 20. yüzyıl, bu düşüncelerin güç kazandığı bir dönem olmuştur.

20. yüzyılın ilk yarısından itibaren nitelikli iş gücü ihtiyacında önemli bir artış meydana gelmiştir. Bu aşamada çocuk işçilerin tecrübesiz ve eğitimsiz olmaları, vasıflı işlerde çalışmalarını engellemiştir. Diğer yandan gelişen teknoloji, çocuk emeğinin gerekliliğini de azaltmıştır. İş kollarının profesyonel iş gücüne verdikleri değer, çocukları çalışmaktan ziyade okullarda eğitim almaya yönlendirmiştir. Bu süreçte çocuk işçiliğinin çocuklar üzerinde önemli dezavantajları olduğu düşüncesi dünya genelinde daha da ağırlık kazanmaya başlamıştır. Bu dezavantajların başında da sağlık gelmektedir. Çocuk işçiliği, bazı durumlarda çocukların sağlığı ve gelişimi üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir (Fassa, Facchini, Dall'Agnol ve Christiani, 2000: 55). Çocuk işçiliğinde kimi iş kollarının çocuk sağlığı üzerindeki etkilerinin yetişkinlere göre daha fazla olduğu saptanmıştır. İş hayatındaki olumsuz koşulların, yalnızca çocukların sağlığı üzerinde değil aynı zamanda gelişimleri üzerinde de olumsuz etkilere sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Çocukların hızlı iskelet büyümesi, organ ve doku gelişimi, daha fazla yiyecek ve dinlenme ihtiyacı, daha yüksek kimyasal emilim oranları nedeniyle yetişkinlerden daha fazla risk altında bulunmaktadır (Yadav ve Sengupta, 2009: 143).

Çocuk işçiliğine karşı olan grupların üzerinde durduğu bir diğer önemli konu da çocukların çalışma şartlarıdır. Çocuklar kimi zaman tehlikeli endüstrilerde kaza ve yaralanma riski altında çalışabilmektedir (Basu ve Van, 1998: 412). Özellikle iş eğitimi konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmayan çocuklar için tehlikenin daha da yüksek olduğu söylenebilmektedir. Çocuk işçiliğinin çocukların eğitimi üzerinde de olumsuz bir etkisi olduğu kimi çevrelerce düşünülmektedir. Çocuk işçiliği, çocukların eğitimlerini yarıda bırakmalarına ve gelecekte kalifiye iş gücünün oluşmasında önemli bir engel olabilmektedir. Çocukların iş hayatında harcadıkları zaman okula devam etmesini engelleyebilmekte ve çocukların okul ve iş arasında tercih yapmalarına yol açabilmektedir. Bu aşamada çocukların okulu bırakması, eğitim almasını engellemekte ve neticede ülkenin ihtiyaç duyduğu doktor, mühendis, teknisyen vb. iş kollarındaki ihtiyacın karşılanmasını önleyebilmektedir (Psacharopoulos, 1997: 378). Hem okuluna devam eden hem de çalışmasını sürdüren çocuklar da kimi zaman önemli sıkıntılar çekebilmektedir. Nitekim bir çocuğun çalışmaya harcadığı zamanın eğitim başarıları üzerinde zararlı sonuçlara yol açtığı bulunmuştur. Özellikle, günde üç saatten fazla çalışma hayatında yer alan çocukların, kimi durumda okuldaki başarısızlıkları ile iş yaşamı ilişkilendirilebilmektedir (Zabaleta, 2011: 1527). Tüm bunlara karşın çocuk işçiliğine yönelik olumlu görüşlerde de bulunmaktadır. Bu görüşler çocuk işçiliğinin; çocukların sosyalleşmesinde, eğitimine yardımcı olmasında ve özgüvenini arttırmasında önemli bir rol üstlendiği yönündedir. Bu süreçte sorun, çocukların çalıştırılması değil, çocukların sömürülmesi ve tehlikeli işlere maruz bırakılması olarak değerlendirilmektedir. Bu düşünceye göre önemli olan çocuklara kapasitelerini aşabilecek, zihinsel ve fiziksel olarak zarar görmelerine yol açabilecek işlerin verilmemesidir (Patrinos ve Psacharopoulos, 1997: 378). Bu aşamada kimi gruplar çocuk işçiliğinin tamamen yasaklanmasından ziyade, sömürü şeklini alan ve çocukların zor şartlar altında çalıştırılmasına neden olan çocuk işçiliğine karşı çıkılması gerektiğini savunmaktadır. Diğer yandan çocuk işçiliğinin, çocukların sağlık ve beslenme durumuna zarar vermediği düşüncesini savunanlar da bulunmaktadır (Kana, Phoumin ve Seiichi, 2010: 357). Bu tür gruplar, çocuk işçiliğinin kontrollü bir şekilde sürdürüldüğü takdirde sağlık açısından zarara neden olmayacağı yönünde fikir belirtmektedir.

II- 21. YÜZYILDA ÇOCUK İŞÇİLİĞİNE KARŞI YÜRÜTÜLEN KAMPANYALAR

Çocuk işçiliğine karşı dünya genelinde yürütülen ulusal ve uluslararası düzeydeki kampanyaların 20. yüzyılın sonlarına doğru yoğunlaştığı görülmüştür. Çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik baskılar neticesinde, 17 Haziran 1999 tarihinde Uluslararası

Çalışma Örgütü (ILO) Genel Konferansı'nın 87. Oturumu'nda Çocuk İşçiliğinin En Kötü Şekillerinin Yasaklanması ve Yok Edilmesi'ne yönelik karar kabul edilmiştir (Davidson, 2001: 203-204). Bu sözleşmenin kabul edilmesi, çocuk işçiliğine yönelik önemli bir stratejik değişimi temsil etmektedir. Sözleşme kapsamında çocuk emeğinin sömürülmesine yönelik uluslararası alanda alınan karar, çocuk işçiliğine karşı uluslararası bir hareket olarak değerlendirilmiştir (Smolin, 2000: 942). Bu süreç, ülkeler tarafından yapılan yasal düzenlemeler ile çocuk işçiliğine gerek olmadığı vurgusunun daha güçlü olarak ortaya çıkmasına ve çocuk işçiliğine karşı mücadelede yeni politikalar oluşturulmasına katkı sağlamıştır (Dumas, 2013: 127). ILO'da alınan kararlar çocuk işçiliğine karşı faaliyet gösteren kurumların kampanyalarını daha yoğun bir şekilde duyurmaya başlamasına neden olmuştur.

Çocuk işçiliğinin önlenmesi sürecinde yürütülen kampanyalarda çocuk işçiliğini ortaya çıkaran nedenlerin iyi analiz edilmesi gerekmektedir (Ranjan, 2001: 82). Aktivistler, çocuk işçiliğinde, işgücü piyasalarının etkileri ile ilgili suçlamalar yöneltilmektedir. Bu amaçla çocuk işçiliğini hafifletmeyi amaçlayan politika değişikliklerine yerel, ulusal ve hatta uluslararası yönetimleri zorlayarak ticari yaptırımlar önerdiler. Diğer yandan aktivistler, ailelerin gelirlerinin iyileştirerek çocuk emeğinin azalttığını iddia etmişlerdir (Edmonds ve Pavcnik, 2006: 116). Bu süreçte yetişkinlerin eğitim seviyesini ve ücretini destekleme çabalarının, çocuk işçiliğinin yaygınlığını ve yoğunluğunu azaltmaya ve çocukların okulda kalma olasılığını artırmaya yardımcı olacağı düşünülmektedir (Ersado, 2005: 455). Bu aşamada çocuk işçiliğine karşı harekete geçen bazı kurumlar tarafından hazırlanan kamu spotu reklamları ile dünya genelinde çocuk işçiliğine yönelik çözüm önerilerinin daha da artırılması amaçlanmaktadır.

Çocuk işçiliğinin zararlı olduğu genel kabulüne, yok edilmesini amaçlayan uluslararası anlaşmalara ve özellikle yürütülen kampanyalara rağmen, çocuk işçiliği istihdamının azaltma konusundaki süreç oldukça yavaş ilerlemektedir. Çocuk işçiliği genellikle yoksulluk ile ilişkili olmasına rağmen, yaşam standartlarında önemli gelişmeler yaşayan bazı ülkelerde bile sürmeye devam etmektedir. Bu aşamada pek çok ülke çocuk işçiliği ile mücadele için çeşitli politikalar benimsemeye çalışmaktadır. Çocuk işçiliğine karşı girilen mücadelede genel olarak yasal sınırlamalara ve yasaklara gidilmektedir (Moehling, 1999: 74). Buna karşın bu yasalar kimi zaman sadece mevzuatta etkili olabilmektedir. Çocuk işçiliği, aile işletmeleri gibi gayri resmi ortamlarda olduğundan, çocuk işçiliğine yaptırım uygulanması çoğu zaman zor olmaktadır. Bu aşamada Latin Amerika'daki birçok ülkede yapıldığı gibi, çocukların okulda ve iş piyasasının dışında tutulması için hane halkına gelir transferi sunan programlar başlatılmaya çalışılmaktadır (Gunnarsson, Orazem ve Sánchez, 2006: 31). Diğer taraftan çocuk işçiliğine karşı

yürütülen kampanyalarda dünya genelinde güçlü bir aktivizmin olgusu meydana gelmeye başlamıştır.

Çocuk işçiliğine karşı yürütülen çalışmalar, çocuk işçiliğinin çocukların fiziksel ve zihinsel olarak sömürdüklerine vurgu yapmış ve çocuk işçiliğini (özellikle uzun çalışma saatlerinde ve ağır çalışma şartları altında) insan haklarına aykırı bir uygulama olarak değerlendirmiştir. Bu nedenle, çocuk işçiliğine karşı yürütülen faaliyetler birçok bakımdan uluslararası çocuk hakları hareketinin bir parçası olarak ön plana çıkarılmıştır (Smolin, 1998: 385). Bu aşamada çok sayıda çocuğun fabrikalarda çok uzun sürelerde, kötü aydınlatılan, kaçak ve sağlık açısından tehlikeli olan işyerlerinde çalıştırıldıklarına yönelik farkındalık, çocuk işçiliği hakkında alternatif politika müdahalelerinin sonuçlarını çarpıcı bir şekilde arttıran akademik araştırmaların da yoğun bir şekilde ortaya çıkmasını sağlamıştır (Basu ve Tzannatos, 2003: 148). Böylece çocuk işçiliğine yönelik hazırlanan kampanyalar yalnızca siyasi yönden değil akademik yönden de dikkatlerin çekilmesini sağlamıştır.

III- CHARLES SANDERS PEIRCE'İN GÖSTERGEBİLİM ANLAYIŞI

Göstergebilim, 20. yüzyılda ortaya çıkan ve aynı dönemde önem kazanmaya başlayan bir bilim dalıdır. Göstergebilim temelinde göstergeler yoluyla inşa edilen anlamlandırmaların ortaya çıkarılması vardır (Guiraud, 2016: 17). Gösterge ise bir kavramın başka bir kavram yerine kullanılması, onu temsil etmesi ve temsil ettiği kavram ile ilgili insanların zihinlerinde belli bir imaj bırakmasını ifade etmektedir (Çetin ve Sönmez, 2015: 199). Göstergebilimde incelenen asıl konu göstergeler yoluyla ortaya konulan ikinci anlamlandırmadır. Bu anlamlandırma kaynak tarafından kitlelere verilmek istenen asıl mesajdır. Kimi zaman kaynak vermek istediği mesajı göstergeler yoluyla gizleyebilmekte ve gizlenen mesajın ortaya çıkarılabilmesi için de göstergebilimsel çözümler ön plana çıkabilmektedir (Arpa ve Çakı, 2018b: 78). Göstergebilim alanındaki ilk çalışmalar İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'e ve ABD'li dilbilimci Charles Sanders Peirce'e aittir. Her iki dilbilimci birbirlerinden habersiz olarak yaptıkları dilbilimi alanındaki çalışmalar ile göstergebilimin oluşmasını sağlamıştır. İlerleyen süreçte Roland Barthes gibi göstergebilimin geniş alanlara yayılmasını sağlayan dilbilimciler ortaya çıkmıştır (Rıfat 2013: 40-41). Saussure'ün çalışmalarında dilbilimi ön plana çıkarmaktadır (Saussure, 2014: 54). Saussure, göstergebilimde göstergenin gösteren ve gösterilen olarak iki anlam düzlemi üzerinde şekillendiğini belirtmektedir. Gösteren, bir kavramın herkes tarafından kabul edilen, değişmeyen evrensel anlamını ifade etmektedir. Gösterilen ise göstergenin ikinci boyutunu meydana getirmektedir. Örneğin, bir terazi gösteren boyutunda değerlendirildiğinde herkes tarafından ortak olan kavramını yani

ölçü aracını nitelendirilmektedir. Buna karşı terazi gösterilen açıdan analiz edildiğinde adalet kavramını ifade edebilmektedir. Bu süreçte terazi kavramının gösterilen boyutta hangi anlamı ifade ettiğini ortaya koyabilmek için göstergenin kullanıldığı kültürün özelliklerinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Saussure, bu aşamada gösterilen kavramın ifade ettiği anlamın ortak bir uzlaşısı sonucu meydana geldiğini belirtmektedir. Diğer bir deyişle göstergenin temsil ettiği kavram ile olan ilişkisinden ziyade gösterge ve kavram arasında insanların uzlaşısı içerisinde ortaya koydukları anlam önemli görülmektedir. Örneğin, "elma" sözcüğü denildiğinde herkesin aklına elmaya karşılık gelen meyvenin gelmesi ortak bir düşünce birlikteliğinin ürünüdür.

Peirce ise göstergebilimindeki anlamlandırma sürecinin, nesne, gösterge ve yorumlayan olmak üzere üç aşamalı olduğunu belirtmektedir. Peirce, Saussure'ün iki aşamalı göstergebilim modeline ek olarak yorumlayıcı kavramını da eklemektedir (Sığırcı, 2016: 30-31). Peirce'in göstergebilim modeline göre, gösterge bir nesneye göndermede bulunmakta ve yapılan gönderme ise bir kişi tarafından yorumlanmaktadır. Yorumlayıcı olarak adlandırılan kişi, nesneyi temsil eden göstergeyi gördüğünde, göstergenin zihninde çağrıştırdığı algıyı ön plana çıkarmaktadır (Kalkan Kocabay, 2008: 19-20). Bu noktada Saussure ve Peirce birbirinden ayrılmaktadır. Çünkü Saussure göstergebilimde zihinsel süreç üzerinde durmadan, göstergenin doğrudan ifade ettiği uzlaşısı odaklı anlamı vurgulamaktadır. Buna karşın Peirce, göstergenin anlamlandırmasını yorumlayıcının deneyimlerine odakladığı için göstergenin kişiden kişiye farklılaşabileceğini belirtmektedir. Örneğin, "kitap" kelimesi duyulduğunda her insanın aklına aynı kitap gelmeyecektir. Kimisi siyasi bir kitabı, kimisi ders kitabını, kimisi siyah kapaklı, kimisi ise kırmızı kapaklı bir kitabı zihinden geçirebilmektedir. Bu aşamada Peirce, göstergenin ifade ettiği anlamın yorumlayıcı ile bağlantılı olduğunu açıklamaktadır.

Peirce'in göstergebilim anlayışında göstergelerin yorumlanma sürecinde de yine üç temel başlık oluşturulmaktadır. Bunlar, görüntüsel gösterge, belirtisel gösterge ve simgedir. *Görüntüsel gösterge*, gösterge ile nesne arasında bir bağın olduğu durumu ifade etmektedir. Gösterge ve nesnenin görüntüleri veya sesleri birbirine benzemektedir. Örneğin, harita bir görüntüsel gösterge örneğidir. Haritaya şehirlerin veya ülkelerin yeryüzündeki şekilleri ve sınırları doğrudan yansıyabilmektedir. *Belirtisel gösterge* ise, gösterge ve nesne arasında doğrudan bir bağlantı kurmaktadır. Biri diğerinin ortaya çıkışı sebebi olarak değerlendirilmektedir. Bu açıdan belirtisel gösterge üzerinden kavramlar arasında ilişki kurulabilmekte ve görünen olay ile perde arkasında yaşananlar analiz edilebilmektedir. Örneğin, bir yerden duman çıkması insanların aklına ateşin olduğu fikrini uyandırmaktadır. Bu süreçte duman, doğrudan ateşin varlığının bir belirtisidir. Son olarak simge, gösterge ve nesne arasında benzerlik veya ilişkinin bulunmadığı durumları

ifade etmektedir. Bir göstergenin simge boyutunda ifade ettiği anlam, insanların uzlaşma sonucu kabul ettiği anlamdır. Örneğin, rakamlar bir simgedir (Fiske, 2017: 131).

IV- YÖNTEM

Çocuk işçiliğine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarında hangi öğelerin kullanıldığını ve nasıl sunulduklarını ortaya çıkarmak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu yolla çocuk işçiliğine karşı son yıllarda yayınlanan kamu spotu reklamlarından ne şekilde yararlandırıldığının açıklanması amaçlanmaktadır.

Çalışma içerdiği konu ve uygulama bakımından ulusal alanda özgün olması, çocuk işçiliğine karşı farkındalık oluşturmada kamu spotu reklamlarının ne gibi bir rol oynadığını ortaya çıkarması, kamu spotu reklamlarında verilen gizli mesajları analiz etmesi ve gelecek çalışmalar için kaynak teşkil etmesi gibi nedenlerden dolayı önem taşımaktadır.

Çocuk işçiliğine karşı hazırlanan tüm kamu spotu reklamları çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Buna karşın tüm kamu spotu reklamlarına ulaşmanın güçlüğünden dolayı çalışmada örneklem kullanılması yoluna gidilmiştir. Bu amaçla çalışmada amaçlı örneklem metodu kullanılarak belirlenen dört ülkenin (Hindistan, Paraguay, Portekiz ve Romanya) kamu spotu reklamının gösterebilimsel analizi yapılmıştır. Çalışma kapsamında yalnızca göstergeler üzerinden çocuk işçiliğine yönelik mesajların inşa edilmesini amaçlayan kamu spotu reklamları örneklem olarak incelenmiştir.

Çocuk işçiliğine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarında verilmek istenen mesajların yalnızca dört örneklem üzerinden incelenmesi ve elde edilen bulgular kapsamında genellemelerde bulunulması çalışmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu açıdan gelecek çalışmaların farklı örneklem üzerinden mevcut çalışmada elde edilen bulgularla karşılaştırmalı olarak analizlerde bulunması alana katkı sağlayacaktır.

Çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranması amaçlanmıştır;

Çocuk işçiliğine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarında;

- hangi öğeler ön plana çıkarılmaktadır?
- hangi mesajlar verilmektedir?
- çocuklar hangi kavramlar üzerinden temsil edilmektedir?
- hangi duygu çekiciliği üzerinden farkındalık oluşturulmaya çalışılmaktadır?

Çalışmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan gösterebilim analiz metodu kullanılmıştır. Nitekim çalışmadaki kamu spotu reklamları üzerinden verilmek istenen asıl mesajların gösterebilimsel inceleme ile açığı çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen dört kamu spotu reklamı doğrudan Peirce'in gösterebilim ışığında analiz edilmiştir.

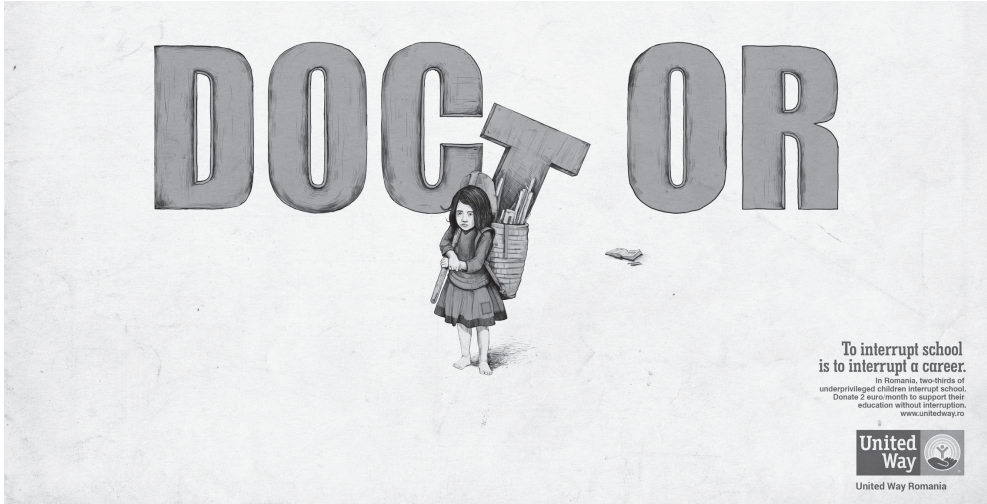
V- ANALİZ

Çalışmanın bu bölümünde "Meslek", "Silah", "Esaret" ve "Oyuncak" adlı kamu spotu reklamları göstergebilim metodu kullanılarak analiz edilmiştir.

A- "Meslek" Konulu Kamu Spotu Reklamı

"Meslek" konulu kamu spotu reklamı, 2018 yılında Amerika Birleşik Devletleri merkezli uluslararası yardım kuruluşu United Way tarafından Romanya'daki çocukları konu edinerek hazırlanmıştır. Görüntüsel gösterge açısından analiz edildiğinde posterde büyük mavi puntolarda İngilizce "DOCTOR" (Doktor) yazıldığı görülmektedir. Posterdeki doktor kelimesindeki büyük "t" harfinin küçük bir kız çocuğu tarafından taşındığı aktarılmaktadır. Posterde resmedilen küçük kızın giydiği elbisenin eski ve yamalı olduğu yansıtılmaktadır. Görsel kodlar içerisinde küçük kızın "t" harfini taşıırken aynı zamanda farklı yükleri de sırtındaki sepette taşıdığı aktarılmaktadır. Küçük kızın jest ve mimiklerinden üzgün olduğu mesajı verilmektedir. Posterin sağ altında "Okulu sonlandırmak bir kariyeri sonlandırmaktır. Romanya'da, temel sosyal haklardan mahrum çocukların üçte ikisi okulu yarıda kesmektedir. Kesintisiz eğitimini desteklemek için ayda 2 Euro bağış yapın" yazılı kodu bulunmaktadır (Resim 1).

Resim 1. "Meslek" Konulu Kamu Spotu Reklamı

Kaynak: United Way, 2018

Poster belirtisel gösterge açısından analiz edildiğinde, posterde çocuk işçiliğinin çocukların gelecekteki kariyerlerini olumsuz yönde etkilediği mesajı verildiği görülmektedir. Posterde yer alan küçük kız çocuğu, Romanya'daki tüm çocuk işçilerin metonimi (temsili) olarak kullanılmaktadır. Ayrıca yazılı kodlarda Romanya'daki çocuk

işçilerin sayısı üzerinde durularak, çocuk işçiliğinin Romanya için büyük bir sorun olduğuna dikkat çekilmektedir. Görsel kodlarda küçük kızın doktor kelimesindeki "t" harfini sırtına alması ile küçük kızın gelecekte doktor olma hayalinin yavaş yavaş ortadan kalktığı algısı oluşturulmaktadır. Sunum kodlarında küçük kızın yorgun ve mutsuz aktarılması, çocukların çalışmaktan memnun olmadığı düşüncesini meydana getirmektedir. Diğer yandan küçük kızın sırtında taşıdığı yükün fazlalığı, çocuk işçilerin çalışma şartlarının oldukça zor olduğunu belirtmektedir. Posterde "doktor" yazısı, çocuk işçilerin kariyer hayallerinin bir simgesi olarak kullanılmaktadır. Kamu spotu reklamında çocuk işçiliğinin hem insanların hayallerini gerçekleştirememelerine hem de ülkenin ihtiyaç duyduğu kalifiye işgücünün artmasının önlenmesine yol açtığı vurgulanmaktadır. Çocuk işçiliğinin kısa süreli maddi getirilerinin olmasına karşın, uzun vadede hem bireyler hem de toplumlar için olumsuzlukları olacağı aktarılmaktadır. Kamu spotu reklamında, çocuk işçiliği kavramı, çocukların geleceğini ellerinden alan bir çalışma düzeni olarak sunulmaktadır. Bu nedenle kamu spotu reklamında çocuk işçiliğinin önlenmesinin ve çocukların okula gönderilmesinin önemi yansıtılmaktadır. Posterdeki görsel kodlarda doğrudan insanların hüznü duygularına hitap edilerek, insanların çocuk işçiliğine karşı olumsuz bir algı oluşturması istenmektedir. Kamu spotu reklamı kitlelerin çocuk işçiliğine karşı bilinçlendirilmesi ve maddi yardımlar sayesinde çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması için çalışmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. "Meslek" Konulu Kamu Spotu Reklamı

Görüntüsel Gösterge	Büyük puntolar içerisinde doktor yazısı, doktor yazısının hemen önünde doktor kelimesinin "t" harfini taşıyan küçük bir kız görseli
Belirtisel Gösterge	Küçük kızın çocuk işçi olarak çalıştırıldığı bu nedenle gelecekteki hayali olan doktorluk mesleğinden her geçen gün daha da uzaklaştığı mesajı verilmektedir
Simge	"DOKTOR" yazısı çocuğun gelecekteki hayali olan mesleği simgelemektedir

B - "Silah" Konulu Kamu Spotu Reklamı

"Silah" konulu kamu spotu reklamı, 2015 yılında Paraguay sivil toplum kuruluşu Global Infancia tarafından Paraguay'daki çocukları konu edinerek hazırlanmıştır. Posterdeki görsel kodlarda asfalt bir zeminin üzerinde temizlik malzemelerinden silah şeklinin oluşturulduğu görülmektedir. Posterdeki temizlik malzemelerinin üzerine de bir ışık huzmesinin vurduğu yansıtılmaktadır. Posterin üstünde "Silahlar değişti ama kurbanlar değişmedi", posterin altında ise "Acosta Ñu Savaşı'nda 3.500'den fazla çocuk hayatını kaybetti. Bugün, 400.000'den fazlası yaşamı için savaşmaya devam ediyor, çocuk işçiliğini bildir" yazılı kodları kullanılmaktadır (Resim 2).

Resim 2. "Silah" Konulu Kamu Spotu Reklamı

Kaynak: Advertising Row, 2015)

Belirtisel gösterge açısından ele alındığında, posterde çocuk işçiliğinin geçmişte yaşanan savaşlardan daha fazla insanın yaşamını olumsuz yönde etkilediği mesajının verildiği görülmektedir. Yazılı kodlarda bahsedilen Acosta Ñu Savaşı, 1869 yılında Paraguay birlikleri ile Brezilya ve Arjantin arasında gerçekleşmiştir. Savaşa Paraguay adına çok sayıda çocuk asker katılmış ve çatışmalar sırasında bir çoğu hayatını kaybetmiştir. Posterde yazılı kodlar üzerinden savaşa atıfta bulunarak geçmişte çocukların savaşlarda hayatta kalmaya çalıştığı, günümüzde ise iş hayatında benzeri bir durumun yaşandığı aktarılmaktadır. Yazılı kodlarda savaşta ölen çocukların sayısı, günümüzde iş hayatında bulunan çocuk sayısı ile karşılaştırmalı olarak verilmekte ve her iki sayı arasında çocuk işçiliği yönündeki dengesizliğe vurgu yapılmaktadır. Kamu spotu reklamında geçmişe göre çok daha fazla sayıda çocuğun hayatları için savaş verdiği aktarılmaktadır. Diğer yandan posterde çocuk işçiliğinin çocukların yaşamı için savaş kadar tehlikeli ve zor olduğu vurgulanmaktadır. Posterdeki görsel kodlar ise doğrudan yazılı kodlar üzerinden şekillenmektedir. Posterde yer alan temizlik malzemeleri doğrudan çocuk işçiliğini simgelemektedir. Görsel kodlar içerisinde temizlik malzemelerinin silah şeklinde sunulması ile doğrudan geçmişte yaşanan savaşlara vurgu yapılmaktadır. Bu açıdan silah göstergesi, çocukların yer aldığı savaşları simgelemektedir. Posterin arkasında kullanılan

siyah asfalt zemin ile dikkatlerin doğrudan temizlik malzemelerine odaklanması amaçlanmaktadır. Posterdeki görsel ve yazılı kodlarda, çalışma kapsamında incelen ilk kamu spotu reklamında olduğu gibi hüznü odaklı bir mesajın verilmeye çalışıldığı görülmektedir. Çocuk işçiliğinin geçmişteki savaflara benzetilmesi de hüznü duygusunun daha da artmasını sağlamaktadır. Kamu spotu reklamında çözüm olarak çocuk işçiliğinin yasal bir suç olduğu ve çocuk işçi çalıştıranların fark edildikleri takdirde ihbar edilmesi gerektiği aktarılmaktadır (Tablo 2).

Tablo 2. "Silah" Konulu Kamu Spotu Reklamı

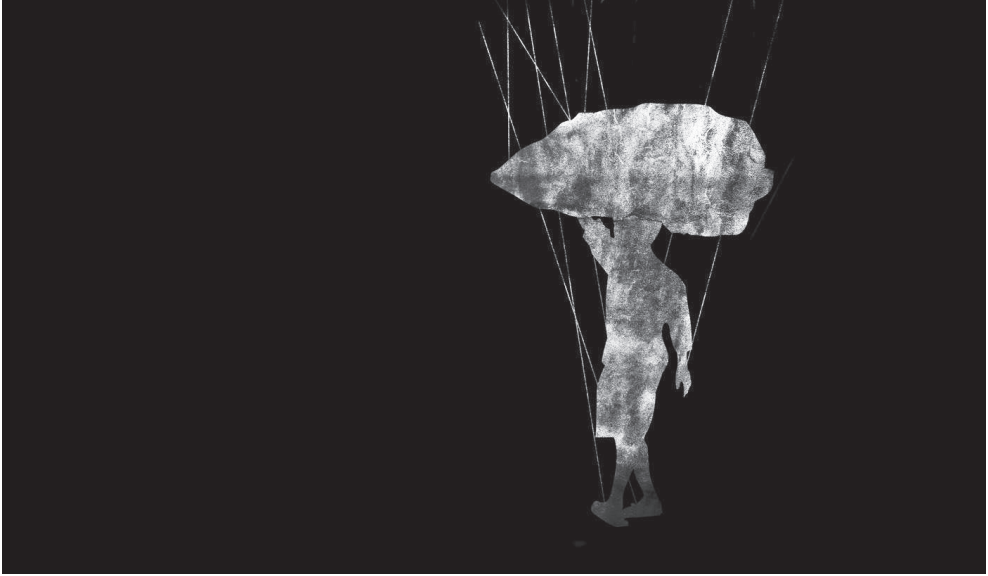
Görüntüsel Gösterge	Asfalt bir zeminin üzerinde silah haline getirilmiş temizlik malzemeleri
Belirtisel Gösterge	Geçmişte çocukların savaşta hayatlarını kaybettikleri, günümüzde de ağır çalışma şartları içerisinde çocukların çalışarak hayatta kalmaya çalıştıkları mesajı verilmektedir
Simge	Temizlik malzemeleri, çocuk işçileri simgelemektedir

C- "Esaret" Konulu Kamu Spotu Reklamı

"Esaret" konulu kamu spotu reklamı 2010 yılından Yeni Delhi Polisi tarafından Hindistan'daki çocukları konu edinerek hazırlanmıştır. Posterde siyah bir arka fonun önünde soluk bir erkek çocuk silüetinin olduğu aktarılmaktadır. Görsel kodlarda erkek çocuğun büyük bir yük taşıdığı belirtilmektedir. Erkek çocuğun yükleri taşırken ellerinden ve ayaklarından bağlanan ipler ile yönlendirildiği görülmektedir. Posterde çocuğun yüz hatları yansıtılmamaktadır. Posterin sol altında "Onu serbest bırak. 1291'i ara. Çocuk işçiliğini ortadan kaldırmak için bir Yeni Delhi Polisi girişimi" yazılı kodu bulunmaktadır (Resim 3).

Poster belirtisel gösterge açısından ele alındığında, posterde çocuk işçiliğinin doğrudan çocuk sömürsü olarak yansıtıldığı görülmektedir. Posterdeki karanlık bir arka zeminde, soluk bir çocuk silüetinin sunulması ile çocuk işçilerin zor bir durumda olduklarına vurgu yapılmaktadır. Görselde yer alan çocuğun ellerindeki ve ayaklarındaki ipler, çocukları çalıştıran kişilerin birer simgesi olarak yansıtılmaktadır. Çocukların ellerinin ve ayaklarının ipler ile bağlı olması ve bu iplerin birisi veya birileri tarafından kontrol edilmesi ile doğrudan çocukların özgürlüklerini kaybettikleri mesajı verilmektedir. Görsel kodlarda çocuğun taşıdığı yükün ağır olarak yansıtılması, çocuk işçilerin çok zor şartlar altında çalıştırıldıkları algısını oluşturmaktadır. Bu açıdan posterde çocuk işçiliği doğrudan esaret metaforu olarak yansıtılmaktadır. Çocuk işçilerin belirli güçler tarafından özgürlüklerinin sonlandırıldığı ve çalışmaya zorlandıkları mesajı kitlelere verilmeye çalışılmaktadır. Posterde diğer iki kamu spotunda olduğu gibi hüznü duygusunun yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir.

Resim 3. “Esaret” Konulu Kamu Spotu Reklamı

Kaynak: Kulzy, 2010

Kamu spotu reklamında oluşturulmaya çalışılan hüznün duygusu ile çocuk işçiliğe yönelik farkındalık oluşturulmaya ve kitlelerin çocuk işçiliğine karşı harekete geçmesi amaçlanmaktadır. Posterin emniyet birimleri tarafından hazırlanmasından dolayı çözüm olarak çocuk işçiliğinin ihbar edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. "Esaret" Konulu Kamu Spotu Reklamı

Görüntüsel Gösterge	Siyah bir arka fonda, soluk tonlarda elleri ve ayakları ipler ile oynatılan bir erkek çocuk silüetinin büyük bir yükü taşıması
Belirtisel Gösterge	Çocukların belirli kişi veya kişiler tarafından zorla çalıştırılması, çocukların ağır koşullarda çalışması ve çocukların çalıştırılmasının hem suç hem de üzücü olduğu mesajları verilmektedir
Simge	Çocuğun ellerini ve ayaklarını oynatan ipler, zorunlu çocuk işçiliğini simgelemektedir

D- “Oyuncak” Konulu Kamu Spotu Reklamı

“Oyuncak” konulu kamu spotu reklamı, 2015 yılında Portekiz Mağdur Destek Derneği (APAV) tarafından Portekiz’deki çocukları konu edinerek hazırlanmıştır. Posterde bir dikiş atölyesi resmedilmektedir. Görsel kodlara yansıyan dikiş makinelerinin birinin önünde kadın görseline, diğerin de ise oyuncak ayı görseline yer verilmiştir. İlk dikiş

makinesinde çalışan kadın görselini arka planda ve bulanık bir şekilde yansıtılmaktadır. Oyuncak ayının bulunduğu dikiş makinesi masası ise posterin merkezinde konumlandırılmaktadır. Posterdeki sunum kodları içerisinde oyuncak ayı üzgün ve yorgun bir şekilde aktarılmaktadır. Posterin sol altında “Çocukluk, iş başladığında biter. Herhangi bir zorunlu çocuk işçiliği vakası görürseniz, bildiriniz. Çocukları çalışmaya zorlamak bir suçtur ve cezai yaptırım uygulanır” yazılı kodu bulunmaktadır (Resim 4).

Resim 4. “Oyuncak” Konulu Kamu Spotu Reklamı

Kaynak: Updateordie, 2015

Belirtisel gösterge açısından analiz edildiğinde, posterde çocuk işçiliğinin çocukların özgürlüğünü ortadan kaldırdığını ve onların çocukluklarını yaşamalarını engellediğini aktarmaktadır. Posterde kullanılan oyuncak ayı doğrudan çocuk işçiliğini simgelemektedir. Posterde oyuncak ayı görseline yer verilerek çocuk işçiliği üzerinde farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır. Nitekim oyuncak ayının dikiş masasının önünde dikiş yaparken aktarılması ile meydana gelen tezatın yararlanılarak, çocukların olması gereken alanların iş yerleri olmadığı vurgulanmaya çalışılmaktadır. Posterde oyuncak ayının dikiş makinesinin önünde nasıl tuhaf duruyorsa, çocukların da aynı şekilde tuhaf duracağı aktarılmaktadır. Görsel kodlarda dikiş makinesinin önünde çalışan oyuncak ayının boynunu eğerek mutsuz ve yorgun olarak yansıtılması ile çocukların zor şartlar altında çalışıklarına vurgu yapılmaktadır. Diğer yandan yazılı kodlar üzerinden çocuklar çalışıklar takdirde çocuklarını yaşamayacakları aktarılmaktadır. Tüm oluşturulan algılar üzerinden kamu spotu reklamında diğer üç reklamda olduğu gibi yine hüzün duygusunun

ön plana çıkarılmasına ve bu yolla kitlelerin dikkatlerinin çekilmesine çalışılmaktadır. Posterde çözüm olarak çocuk işçiliğinin yasal olmadığı açıklanmakta ve çocuk işçileri çalıştıranların fark edildiklerinde ihbar edilmesi gerektiği aktarılmaktadır (Tablo 4).

Tablo 4. “Oyuncak” Konulu Kamu Spotu Reklamı

Görüntüsel Gösterge	Oyuncak bir ayının dikiş makinesinin önünde çalışması
Belirtisel Gösterge	Çocukların aşırı çalışma koşullarında yetişkinlerin yapması gereken işleri üstelendikleri mesajı verilmektedir
Simge	Oyuncak ayı çocuk işçiliğini simgelemektedir

SONUÇ

Çalışma kapsamında incelenen kamu spotu reklamlarında, çocuk işçiliğinin ön plana çıkarılabilmesi için genel olarak hüznün duygusundan yararlanıldığı görülmüştür. Kamu spotu reklamlarında kullanılan posterlerde çocukların; zorla çalıştırıldıkları, çocukluk dönemlerini yaşamalarının engellendiği, eğitim haklarının ellerinden alındığı, ağır şartlar altında işlerini sürdürdükleri, özgürlüklerini kaybettikleri gibi mesajların verilmeye çalışıldığı ortaya çıkarılmıştır. Posterlerde doğrudan çocuk işçiliğine maruz kalan çocukların görsellerinden ziyade daha akılda kalıcı metonimilere (temsil) yer verildiği görülmektedir. Posterlerde kullanılan oyuncak ayı, temizlik malzemesi veya çocuk silüetleri üzerinden kitlelerin kendi hayal gücü ile çocukların buldukları zor çalışma şartlarını düşünmeleri istenmiştir. Bu şekilde ortaya konan göstergeler üzerinden insanların çocuk işçiliği ile ilgili birden fazla mesajı algılayabilmesi amaçlanmıştır. Diğer bir deyişle kamu spotu reklamlarında doğrudan mağdur olan çocukların fotoğraflarına yer verilmemiş, mesajın alımlama sürecinin doğrudan yorumlayıcı rolü biçilen kitlelere bırakılması sağlanmıştır.

Posterlerin temel yapısının dışında incelediği konularda genel olarak çocuk işçiliğinin yasal bir suç olduğu üzerinde durulmuş, bu şekilde çocuk işçi çalıştıranların yasal bir suç işlediği için ihbar edilmesi gerektiği telkin edilmiştir. Posterlerdeki görüntüsel göstergelerde çocuk işçilerin yaşadıkları mağduriyetin ne kadar büyük olduğu aktarılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla göstergeler üzerinden mağduriyetin simgeleştirilmesi amaçlanmıştır. Mağduriyetin simgeleri haline gelen göstergeler, posterde yer alan yazılı kodlar üzerinden kitlelerin doğrudan yorumlayıcı gücüne hitap etmeye çalışmıştır. Bu açıdan çalışmada incelenen kamu spotu reklamlarının, Peirce’in göstergebilim düzleminde yer alan yorumlayıcının algısına doğrudan vurgu yaptığı ortaya çıkmaktadır. İnsanlar, çocuk işçiliğinde yaşanan mağduriyetleri, düz bir fotoğraf karesinden değil,

simgeleştirilen göstergeler üzerinden deneyimleri yoluyla yorumlamaktadır. Bu şekilde kamu spotu reklamları çocuk işçiliğinde yaşanan mağduriyeti ortaya çıkarmada kişiden kişiye değişebilen çok zengin bir anlam zincirinin ortaya çıkmasını hedeflemiştir.

Bu açıklamalardan yola çıkarak, kamu spotu reklamlarında çocuk işçilerin yaşadığı zorlukların düşünüldüğünden çok daha derin olduğu mesajının verilmeye çalışıldığı görülmektedir. Görsel ve yazılı kodlar bir bütün olarak ele alındığında posterler üzerinden oluşturulan hüznün duygusunun, insanların deneyimleri ile yorumlandığında çok daha güçlü ve etkili olabileceği düşünülmüş, bu açıdan çocuk işçiliğine yönelik mağduriyet mesajlarının doğrudan kitlelerin çözümü için istenmiştir. Bu şekilde kamu spotunun etkisinde kalan bireylerin çocuk işçiliği konusunda daha duyarlı olmaları, çocuk işçiliği ile ilgili bir durumla karşılaştıklarında yetkililere bildirecekleri veya çocuk işçiliğinin durdurulmasına yönelik oluşturulan kampanyalara maddi destek sağlayacakları düşünülmüştür.

Çalışma dünya genelinde farklı ülkelerde çocuk işçiliğini önlemeye yönelik hazırlanan kamu spotu reklamlarında kullanılan öğeleri ve mesajları ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Çalışma incelediği konu bakımından ulusal çalışmalar içerisinde özgün bir niteliğe sahiptir. Buna karşın çalışma kapsamında elde edilen bulgular çocuk işçiliğine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarının kitleler üzerinde ne gibi bir etki bıraktığı ile ilgili bilgiyi vermektense uzaktır. Bu nedenle gelecek çalışmaların çocuk işçiliğini konu alan kamu spotu reklamlarının kitleler üzerindeki etkisini ölçen çalışmalara yönelmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Advertising Row (2015). Silah Konulu Kamu Spotu Reklamı. [https:// advertisingrow. com/ advertising/ campaigns/ advertising-campaign-global- infancia-rep ort-child-labor-1/]. (Erişim: 28.03.2019).
- Ardıç Çobaner, A. (2016). Türkiye’de Çocuk İşçiliği Sorunu ve Haberlerde Suriyeli Çocuk İşçilerin İzini Sürmek. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*. 5 (9). 13-49.
- Arpa, M. (2018). İş Güvenliğini Konu Alan Kamu Spotu Reklamlarında Korku Çekiciliği Kavramının Kullanılması. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 1(2). 105-115.
- Arpa, M. & Çakı, C. (2018a). İş Kazalarını Konu Alan İş Güvenliği Reklamlarında Duygusal Çekiciliklerin Kullanımı: Avustralya ve Singapur İş Güvenliği Reklamları Üzerine İnceleme. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*. 8(2). 153-172. doi: 10.32331/sgd.493020.
- Arpa, M., & Çakı, C. (2018b). İş Kazası Diye Bir Şey Yoktur: Kanada İş Güvenliği Reklamları Üzerine İnceleme. *Çalışma İlişkileri Dergisi*. 9(2). 75-87.
- Avşar, Z., & Ögütöğulları, E. (2012). Çocuk İşçiliği ve Çocuk İşçiliği Mücadele Stratejileri. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*. 2(1). 9-40.

- Basu, K., & Van, P. H. (1998). The Economics of Child Labor. *American Economic Review*. 412-427.
- Basu, K., & Tzannatos, Z. (2003). The Global Child Labor Problem: What Do We Know and What Can We Do?. *The World Bank Economic Review*. 17(2). 147-173. doi: 10.1093/wber/lhg021.
- Çetin, M., & Sönmez, E. E. (2015). Sosyal Temsil Kuramı Bağlamında Kurumsal Reklamlar: Türk Hava Yolları Örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. 1(39). 191-207.
- Davidson, M. G. (2001). The International Labour Organization's Latest Campaign to End Child Labor: Will it Succeed Where Others Have Failed. *Transnat'l L. & Contemp. Probs.*, 11. 203-224.
- De Saussure, Ferdinand (2014). *Genel Dilbilim Yazıları*. (Çev., Savaş Kılıç). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Dumas, C. (2013). Market Imperfections and Child Labor. *World Development*. 42. 127-142. doi: 10.1016/j.worlddev.2012.08.004.
- Duryea, S., & Arends-Kuenning, M. (2003). School Attendance, Child Labor and Local Labor Market Fluctuations in Urban Brazil. *World Development*. 31(7). 1165-1178. doi: 10.1016/S0305-750X(03)00065-2.
- Edmonds, E. V., & Pavcnik, N. (2006). International Trade and Child Labor: Cross-Country Evidence. *Journal of International Economics*. 68(1). 115-140. doi: 10.1016/j.jinteco.2005.01.003.
- Ersado, L. (2005). Child Labor and Schooling Decisions in Urban and Rural Areas: Comparative Evidence from Nepal, Peru, and Zimbabwe. *World Development*. 33(3). 455-480. doi: 10.1016/j.worlddev.2004.09.009.
- Fassa, A. G., Facchini, L. A., Dall'Agnol, M. M., & Christiani, D. C. (2000). Child Labor and Health: Problems and Perspectives. *International Journal of Occupational and Environmental Health*. 6(1). 55-62. doi: 10.1179/oeh.2000.6.1.55.
- Fiske, J. (2017). *İletişim Çalışmalarına Giriş*. (Çev., Süleyman İrvan). 5. Basım. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Gazi, M. A., & Çakı, C. (2018). Siyahi Ayrımcılığa Karşı Hazırlanan Kamu Spotu Reklamları. *International Journal of Labour Life and Social Policy*. 1(2). 48-62.
- Guiraud, P. (2016). *Göstergebilim*. (Çev., Mehmet Yalçın). 3. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.
- Gunnarsson, V., Orazem, P. F., & Sánchez, M. A. (2006). Child Labor and School Achievement in Latin America. *The World Bank Economic Review*. 20(1). 31-54. doi: 10.1093/wber/lhj003.
- Gülada, M. O. (2018). Korku Çekiciliği Kavramının Trafik Kazalarını Konu Alan Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 1(2). 131-143.
- Gülada, M. O. ve Çakı, C. (2018). Trafik Güvenliğini Konu Alan Kamu Spotlarında Korku Çekiciliği Kavramının Kullanımı: Brezilya Kamu Spotları Üzerine İnceleme. 3. *Uluslararası El Ruha Sosyal Bilimler Kongresi*. 254-260. Şanlıurfa.
- Harunoğulları, M. (2016). Suriyeli Sığınmacı Çocuk İşçiler ve Sorunları: Kilis Örneği. *Göç Dergisi*. 3(1). 29-63. doi: 10.33182/gd.v3i1.554.
- Horrell, S., & Humphries, J. (1995). The Exploitation of Little Children: Child Labor and the Family Economy in the Industrial Revolution. *Explorations in Economic History*. 32(4). 485-516. doi: 10.1006/exeh.1995.1021.

- ILO (2017). *Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)*. [https://www.ilo.org/global/topics/child-labour/lang--en/index.htm]. (Erişim: 01.04.2019).
- Jafarey, S., & Lahiri, S. (2002). Will Trade Sanctions Reduce Child Labour?: The Role of Credit Markets. *Journal of Development Economics*. 68(1). 137-156. doi: 10.1016/S0304-3878(02)00009-3.
- Kalkan Kocabay, Hasibe (2008). *Tiyatroda Göstergebilim*. İstanbul: E Yayınları.
- Kana, M., Phoumin, H., & Seiichi, F. (2010). Does Child Labour Have a Negative Impact on Child Education and Health? A Case Study in Rural Cambodia. *Oxford Development Studies*. 38(3). 357-382. doi: 10.1080/13600818.2010.505682.
- Kirby, P. (2005). A Brief Statistical Sketch of The Child Labour Market in Mid-Nineteenth-Century London. *Continuity and Change*. 20(2). 229-245. doi: 10.1017/S0268416005005564.
- Kulzy (2010). *Esaret Konulu Kamu Spotu Reklamı*. [https://www.kulzy.com/work/65761/delhi-police/print/child-labour/]. (Erişim: 28.03.2019).
- Maconachie, R., & Hilson, G. (2016). Re-Thinking the Child Labor “Problem” in Rural Sub-Saharan Africa: The Case of Sierra Leone’s Half Shovels. *World Development*. 78. 136-147. doi: 10.1016/j.worlddev.2015.10.012.
- Moehling, C. M. (1999). State Child Labor Laws and The Decline of Child Labor. *Explorations in Economic History*. 36(1). 72-106. doi: 10.1006/exch.1998.0712.
- Nardinelli, C. (1980). Child Labor and the Factory Acts. *The Journal of Economic History*. 40(4). 739-755. doi: 10.1017/S0022050700100166.
- Neumayer, E., & De Soysa, I. (2005). Trade Openness, Foreign Direct Investment and Child Labor. *World Development*. 33(1). 43-63. doi: 10.1016/j.worlddev.2004.06.014.
- Patrinos, H. A., & Psacharopoulos, G. (1997). Family Size, Schooling and Child Labor in Peru—An Empirical Analysis. *Journal of Population Economics*. 10(4). 387-405.
- Psacharopoulos, G. (1997). Child Labor Versus Educational Attainment Some Evidence from Latin America. *Journal of Population Economics*. 10(4). 377-386.
- Ranjan, P. (2001). Credit Constraints and the Phenomenon of Child Labor. *Journal of Development Economics*. 64(1). 81-102. doi: 10.1016/S0304-3878(00)00125-5.
- Rifat, M. (2013). *Açıklamalı Göstergebilim Sözlüğü: Kavramlar, Yöntemler, Kuramcılar, Okullar*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Smolin, D. M. (1998). Conflict and Ideology in The International Campaign Against Child Labour. *Hofstra Lab. & Emp. LJ*. 16. 383-451.
- Smolin, D. M. (2000). Strategic Choices in The International Campaign Against Child Labor. *Human Rights Quarterly*. 22. 942-987.
- Tanyeri Mazıcı, E., & Çakı, C. (2018). Adolf Hitler’in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı. *Erciyes İletişim Dergisi*. 5(3). 290-306. doi: 10.17680/erciyesakademia.369487.
- Tor, H. (2010). Türkiye’de Çocuk İşçiliğinin Boyutları. *Zeitschrift für die Welt der Türken/ Journal of World of Turks*. 2(2). 25-42.

United Way (2018). *Meslek Konulu Kamu Spotu Reklamı*. [<https://www.unitedway.org/>]. (Erişim : 28.03.2019).

Updateordie (2015). Oyuncak Konulu Kamu Spotu Reklamı. <https://www.updateordie.com/2015/06/07/fcb-lisboa-a-infancia-termina-quando-o-trabalho-comeca/>. (Erişim: 28.03.2019).

Yadav, S. K., & Sengupta, G. (2009). Environmental and Occupational Health Problems of Child Labour: Some Issues and Challenges for Future. *Journal of Human Ecology*. 28(2). 143-148. doi: 10.1080/09709274.2009.11906230.

Zabaleta, M. B. (2011). The Impact of Child Labor on Schooling Outcomes in Nicaragua. *Economics of Education Review*. 30(6). 1527-1539. doi: 10.1016/j.econedurev.2011.08.008.